

Trine Brusens brudfærd i 1868

Den eneste lyd, der var at høre, var åretagene fra en jolle på vej ud af Bandholm Havn med kurs mod Askø.

Den stovte rørgænger var Jens Pedersen Brusen (27 år) fra Askø. Han var samme dag blevet gift med Trine (Catrine) også 27 år i Østofte Kirke, og nu var han på vej hjem mod Askø med sin nye kone, som sad i agterenden af jollen.

Jens sendte af og til generte blikke til den blege Trine, som sad lidt forknytt i båden. I favnen havde Trine en meget flot petroleumslampe, som det nygifte par havde fået i bryllupsgave af ejerne af Bandholm Kro, hvor Trine havde tjent i mange år.

Trine slap ikke lampen på hele sejlturen, og da de nåede Askø, hvor der den gang endnu ikke var anlagt så meget som en anløbsbro, måtte Jens som det første bære petroleumslampen i land – derefter kunne han hente Trine, som sad i robåden og så til, at petroleumslampen blev bjærget.

Trine fik et nøjsomt og arbejdsomt liv på Askø, hun tog fat ude som inde. Jens Brusen sejlede som sømand indtil han var 40 år, hvor han ikke længere tog på langfart, men fiskede nu fra sin jolle i Smålandshavet.

Trine oplevede den forfærdelige stormflod i 1872, hvor Askø næsten blev revet midt over af de altædende vandmasser. Stormfloden var en katastrofe for hele Lolland-Falster – 80 mennesker druknede under 1872- stormfloden på Lolland-Falster.

Visse steder nåede vandet en højde over 3,5 meter over daglig vande, huse og bygninger blev væltet af de enorme vandmasser. Tusinde af mennesker blev hjemløse og mistede alle deres ejendele. Markerne var saltet til af havvand – og mange husdyr var døde i vandmasserne.

De beboelser, som ikke var væltet under stormfloden, var nærmest ubeboelige, idet de var fugtige og sundhedsfarlige at bo i. De våde og sumpede egne efter stormfloden gav grobund for den frygtede lollandske malaria, den gang kaldet koldfeber.

Det var meget svært at bjærge føden for folk – også på Askø.

Askøs gårdmænd anmodede offentligheden om at blive fritaget for skatter og afgifter i de svære år, da de dårligt kunne få føden selv.

Jens og Trine Brusen

Det blev dem eftergivet. Trine Brusen og hendes familie reddede livet, selvom havvandet stod ind over det meste af Askø, endda så meget, at man kunne sejle hen over markerne med en båd.

Trines petroleumslampe reddede også livet – den var livet igennem Trines store stolthed, idet en petroleumslampe på de tider var ganske uhørt hos almindelige mennesker.

Man klarede sig normalt med tranlamper og tællelys.

Trine klarede endda at nedkomme med sit første og eneste barn året efter stormfloden. Hans Peder blev født i 1873 og stiftede siden familie på Askø.

For mig er der en stor fascination forbundet med at få et glimt af tidligere tiders liv. Fascinationen bliver ikke mindre, når det drejer sig om folk og deres skæbner.

Man spørger sig selv, hvordan i alverden de hårdt ramte mennesker bevarede livsmodet? Hvordan kom de videre?

For den gang var der hverken krisehjælp eller offentlig støtte til f.eks. stormflodsramte. Da Trine var omkring 90 år blev hun og Jens interviewet af forfatteren Helene Strange, som i sine sidste leveår cyklede rundt på Lollands-Falster og interviewede områdets ældste beboere.

”Jeg har haft et godt liv”, udtalte Trine Brusen – ”på godt og ondt”.

I sandhed var Trine blevet en rigtig gæv øbo, som ikke klynkede, men fandt glæde og styrke i det hårde liv, hun kom til at leve på Askø.

Kilder: ”Den ældste generation i Lollands-Falsters Stift” af Helene Strange.

Tak for hjælp til denne artikel af Anne Maag Pedersen, Hillested, Maribo.

Fakta: Jens Brusen døde i 1936. Jens Pedersen Brusen var Dannebrogsmænd, Veteran fra krigen 1864.

Trine Brusen døde i 1933.

Efter stormfloden i 1872 blev de store digebyggerier påbegyndt over hele Lollands-Falster. Også på Askø blev der bygget diger.